

روان‌شناسی تکاملی

(دانش جدید ذهن انسان)

(ویراست ششم)

نویسنده

دیوید ام. باس

مترجمان

دکتر فرهاد جمهوری

دکتر هاما یاک آوادیس یانس

دکتر محسن زندی

ویراستاری: گروه علمی رشد

تهران - ۱۴۰۳

سخنی با شما مدرس محترم و دانشجوی عزیز

چندی است که شاهد کاهش شمارگان کتاب، بهویژه کتاب‌های دانشگاهی، هستیم. تکثیر و کپی‌ها و بی‌دی‌اف‌های غیرمجاز از کتاب‌ها در محیط دانشگاه به این معضل دامن می‌زند.

شما مدرس محترم ممکن است صرفاً به خاطر کمک به دانشجویان و صرفه‌جویی در هزینه تهیه کتاب، به آنها توصیه کنید که به جای خرید کتاب، از کپی بخش‌هایی از آن استفاده کنند. شما دانشجوی عزیز ممکن است بیندیشید که با کپی از روی کتاب، هزینه‌ای کمتر برای تهیه آن پرداخت کرده‌اید (هرچند که غالباً چنین نیست). اما حاصل این اعمال خلاف قانون^۱ چیزی جز بی‌رغبتی به تلاش فرهنگی و ارائه دستاوردهای جدید در عرصه علم نیست.

با ترویج استفاده از کپی‌ها و بی‌دی‌اف‌های غیرمجاز که بدون رضایت نویسنده و مترجم و ناشر تهیه می‌شود:

- موجب ترک فعالیت‌های علمی و فرهنگی، بی‌انگیزگی در این امور خطیر و بروز مشکلات و خسارت‌های جبران‌ناپذیر به قشر فرهنگی جامعه نشود.

- باعث ورشکستگی صنعت نشر و به دنبال آن بیکاری قشر عظیمی از کارکنان این عرصه از ناشر گرفته تا حروفچین و طراح و صحاف نشود.

- افرادی غالباً ناآگاه و به ندرت سودجو را به اعمال نامشروع و خلاف قانون تشویق نکنیم و خود آنها و خانواده‌هایشان را دچار هواقب کسب درآمد و ارتزاق از راه حرام و تعدی به حقوق دیگران نسازیم.

بایایید به آینده مهندمان و فرندانهان بیندیشیم. بایایید به آینده علم و دانش در کشور عزیزان که زمانی مهد علم و ادب بود بیشتر بجهات علمی و فرهنگی از اینجا خود بگیرد.

سرشناسه: باس، دیوید ام. (Buss, David M.) - م. (1953)

عنوان و نام پدیدآور: روان‌شناسی تکاملی (دانش جدید ذهن انسان) / نویسنده: دیوید ام. باس؛ مترجمان: فرهاد جمهوری، هاماپاک آزادیس یانس، محسن زندی؛ ویراستاری گروه علمی رشد.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات رشد، ۱۴۰۳. مخصوصاً ظاهری: ۸۴۰ ص. مصور. جدول. نمودار

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا شاپک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۱-۲۲۳-۸

یادداشت: عنوان اصلی: Evolutionary psychology : the new science of the mind, 6th ed, 2019

یادداشت: واژه‌نامه

عنوان دیگر: روانشناسی فرگشتی دانش نوین در ذهن

موضوع: روانشناسی تکاملی -- کتاب‌های درسی (Evolutionary psychology-- Textbooks)

موضوع: انسان -- تکامل (Human evolution)

شناسه افزوده: جمهوری، فرهاد. ۱۳۲۱ -. مترجم

شناسه افزوده: آزادیس یانس، هاماپاک. ۱۳۴۰ -. مترجم

رده‌بندی کنگره: F ۶۹۸/۹۵B ۹۵۲۹۹۶۳ شماره کتاب‌شناسی ملی: ۱۵۵/۷ رده‌بندی دیویسی

روان‌شناسی تکاملی

دانش جدید ذهن انسان

(ویراست ششم)

نویسنده: دیوید آم. باس - مترجمان: دکتر فرهاد جمهوری، دکتر هاما یاک آوادیس یانس،
دکتر محسن زندی
چاپ اول: پاییز ۱۴۰۳ - شمارگان: ۵۰۰ - چاپ و صحافی: آرمانسا

© کلیه حقوق چاپ و نشر این اثر را ناشر محفوظ است.

هرگونه استفاده تجاری و تکثیر و انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمی از آن به هر شیوه‌ای از جمله زیراکس،
فتوکپی، کتاب الکترونیکی و پی‌دی‌اف، کتاب صوتی، انتشار در سایتها و قصای مجازی، ضبط و ذخیره در
سیستم‌های بازیابی و پخش آن بدون دریافت مجوز قبلی و کتبی از ناشر ممنوع و قابل پیگرد قانونی است.
اشارة به مطالب کتاب یا نقل بخش‌هایی از آن برای نقد و بررسی در رسانه‌های چاپی و الکترونیکی و رادیو و
تلوزیون با ذکر منبع، بلامنع است.

قیمت:

مرکز نشر و پخش کتاب‌های روان‌شناسی و تربیتی

ساختمان مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه خیابان شهدای آزادارمی،
شماره ۲۱ - تلفن: ۶۶۴۰۴۴۴۰۶

فروشگاه: میدان انقلاب، رویروی سینما بهمن خیابان شهید هنری جاوید،
شماره ۲ - تلفن: ۰۶۱۰۴۹۷۱۸۱ - ۶۶۴۴۹۸۳۸۶

www.roshdpress.ir

تهران - ۱۴۰۳

فهرست مطالب

۹	آشنایی با نویسنده
۱۱	پیش‌گفتار
۱۳	مطالب جدید در این ویراست
۱۹	بخش اول: بنیان‌های روان‌شناسی تکاملی
۲۱	فصل اول: جنبش‌های علمی منتج به روان‌شناسی تکاملی
۴۷	نقاط عطف در تاریخ تفکر تکاملی
۵۸	کژفه‌می‌های رایج از نظریه تکامل
۶۶	نقشه‌های عطف در رشتۀ روان‌شناسی
۶۸	کشفیات شگفت‌آور درباره تغییرپذیری فرهنگی
۶۹	اثر گارسیا: ترس‌های از پیش‌آمده، و افول رفتارگرایی افراطی
۷۳	دقیق‌شدن در جعبه سیاه: انقلاب شناختی
۷۹	خلاصه
۸۱	فصل دوم: دانش جدید روان‌شناسی تکاملی
	خاستگاه‌های سرشت انسان

۱۰۱	هسته سرشت انسان: بنیادهای ساروکارهای روانی تکامل یافته
۱۱۹	روش‌های آزمودن فرضیه‌های تکاملی
۱۳۰	منابع داده‌ها برای آزمودن فرضیه‌های تکاملی
۱۳۵	شناسایی مسائل انطباقی
۱۴۰	خلاصه
بخش دوم: مسائل مربوط به بقا	
۱۴۵	فصل سوم: مبارزه با نیروهای خصمانه طبیعت
۱۴۶	مسائل مربوط به بقای انسان
۱۴۸	بهدست آوردن و گزینش غذا
۱۷۷	یافتن جایی برای زندگی: ترجیحات مربوط به سرپناه و چشم‌انداز
۱۸۱	مبارزه با شکارچیان و دیگر خطرات محیطی: ترس‌ها، هراس‌ها، اضطراب‌ها و سوگیری‌های انطباقی
۱۹۷	آدم‌ها چرا می‌میرند؟
۲۰۴	مرگ تصادفی
۲۰۵	خلاصه
بخش سوم: چالش‌های آمیزش و همسرگزینی	
۲۱۱	فصل چهارم: راهبردهای همسرگزینی درازمدت در زنان
۲۱۲	پس‌زمینه نظری برای تکامل ترجیحات همسرگزینی
۲۱۷	درون‌مایه ترجیحات همسرگزینی در زنان
۲۵۱	تأثیر شرایط و عوامل زمینه‌ای بر راهبردهای همسرگزینی در زنان
۲۵۷	نحوه تأثیرگذاری ترجیحات همسرگزینی در زنان بر رفتار همسرگزینی واقعی
۲۶۳	خلاصه
۲۷۱	فصل پنجم: راهبردهای همسرگزینی درازمدت در مردان
۲۷۲	پیشینه نظری درباره تکامل ترجیحات همسرگزینی مردان
۳۰۵	تأثیر شرایط بر رفتار همسرگزینی مردان
۳۱۳	اثر ترجیحات مردان در رفتار همسرگزینی واقعی
۳۲۰	خلاصه
۳۲۳	فصل ششم: راهبردهای جنسی کوتاه‌مدت
۳۲۵	نظریه‌های آمیزش کوتاه‌مدت مردان
۳۲۹	شواهد تکامل روان‌شناسی آمیزش کوتاه‌مدت در مردان
۳۵۹	تأثیر شرایط بر رابطه کوتاه‌مدت
۳۶۸	خلاصه

بخش چهارم: چالش‌های فرزندپروری و خویشاوندی

فصل هفتم: مسائل فرزندپروری

۳۷۳	چرا مادران بیشتر از پدران مراقبت والدینی انجام می‌دهند؟
۳۷۶	دیدگاه تکاملی در خصوص مراقبت والدینی
۳۸۰	خلاصه
۴۱۲	نظریه تعارض والد - فرزند
۴۱۳	خلاصه
۴۲۲	
۴۲۷	فصل هشتم: مسائل خویشاوندی
۴۲۹	نظریه شایستگی فرآگیر و پیامدهای آن
۴۳۷	یافته‌های تجربی در تأیید پیامدهای نظریه شایستگی فرآگیر
۴۷۲	خلاصه

بخش پنجم: مسائل زندگی گروهی

فصل نهم: ائتلاف‌های جمعی

۴۷۹	تکامل همکاری
۴۸۰	نظریه‌ای در مورد نوع دوستی متقابل
۴۸۱	همکاری در حیوانات
۴۸۶	همکاری و نوع دوستی در انسان‌ها
۴۸۹	خلاصه
۵۲۵	
۵۲۹	فصل دهم: پرخاشگری و جنگ
۵۳۱	پرخاشگری بهمنزله راه حلی برای مسائل انطباقی
۵۳۷	چرا پرخاشگری مردان خشنونت‌آمیزتر از زنان است؟
۵۴۲	شواهد تجربی برای الگوهای انطباقی مشخص پرخاشگری
۵۷۴	آیا انسان‌ها سازوکارهایی تکاملی برای آدمکشی ایجاد کرده‌اند؟
۵۷۹	خلاصه

فصل یازدهم: تعارض میان دو جنس

۵۸۳	نظربه تعارض راهبردی *
۵۸۵	تعارض در مورد رویداد و زمان رابطه جنسی
۵۸۷	پرخاشگری جنسی، استثمار جنسی، و دفاع‌های تکاملی متقابل زنان
۵۹۵	تعارض ناشی از حسادت
۶۰۸	تعارض در دسترسی به منابع
۶۳۱	خلاصه
۶۳۴	

۶۳۹	فصل دوازدهم: جایگاه، اعتبار و سلطه اجتماعی
۶۴۰	ظهور سلسه مراتب سلطه
۶۴۲	سلطه و جایگاه در حیوانات دارای خصایص انسانی
۶۴۵	نظریه‌های تکاملی سلطه، اعتبار و جایگاه
۶۵۸	مردان و زنان سلطه خود را به واسطه اقدامات مختلفی ابراز می‌کنند
۶۷۲	تستوسترون و سلطه
۶۸۵	خلاصه
۶۸۹	فصل سیزدهم: به سوی روان‌شناسی تکاملی یکپارچه
۶۹۱	روان‌شناسی شناختی - تکاملی
۷۱۴	روان‌شناسی اجتماعی - تکاملی
۷۲۳	روان‌شناسی تحولی تکاملی
۷۲۹	روان‌شناسی شخصیت تکاملی
۷۴۵	تکامل فرهنگی و روان‌شناسی فرهنگی - تکاملی
۷۵۶	تکامل مشترک فرهنگی - ژن
۷۶۲	به سوی روان‌شناسی یکپارچه
۷۶۵	نمایه
۸۲۹	پیشنهادهایی برای مطالعه بیشتر